

Ny stortingsmelding om kriminalomsorgen Mandatene for arbeidsgruppene i meldingsarbeidet

Generell del

Innen sommeren 2008 vil regjeringen legge frem en ny stortingsmelding om kriminalomsorgen. Meldingen skal gi retning for den norske kriminalomsorgen de kommende år. En overordnet målsetting for hele arbeidet er at vi må forsterke innsatsen for å finne alternativer til fengsel. Vi må samtidig bli mer effektive i forhold til rehabilitering som et tiltak for å redusere ny kriminalitet. De enkelte arbeidsgruppene skal bruke denne målsettingen som et bakteppe for sitt arbeide.

Arbeidsgruppene oppfordres til å tenke nyskapende på sitt område. De er ikke bundet av dagens situasjon eller organisering. Samtidig må arbeidsgruppene forholde seg til fortløpende politiske signaler og hensynet til helhetstenkning i meldingsarbeidet.

Stortingsmeldinger (St.meld.) brukes når regjeringen vil presentere saker til Stortinget uten at de er knyttet til forslag til lov- eller plenarvedtak. Saker skal gis en generell presentasjon, slik at Regjeringen på bakgrunn av Stortingets drøftelser kan følge opp saken senere, for eksempel ved å legge frem en lovproposisjon eller fastsette forskrifter. Det er med andre ord prinsippspørsmålene som skal drøftes i meldingen. Forslagene til eventuelle tiltak ikke må være for konkrete.

Forventninger til arbeidsgruppenes arbeid

Arbeidet skal munne ut i en rapport som skal leveres 1. september 2007. Arbeidsgruppen 'Organisering' skal levere 1. november 2007. Rapportene er ikke framtidige kapitler i meldingen, men skal gi politisk ledelse et godt fundament for å treffe beslutninger om hvordan framtidens kriminalomsorg skal se ut på det aktuelle fagområdet.

Det er en forutsetning for en kreativ, åpen og god prosess i gruppene at medlemmene stiller uten noen form for binding fra sine arbeidssteder. Framdriften i arbeidet legges derfor ikke opp med tanke på delbehandlinger i hjemmehørende organisasjon underveis.

Rapporten fra arbeidsgruppene skal være kortfattet. Det foreslås en maksimumslengde på 10-15 sider. Der det er behov for ytterligere informasjon eller bakgrunnsmateriale kan dette vedlegges. En mal for rapport fra arbeidsgruppene er vedlagt.

Arbeidsgruppelederne eller stedfortredende må møte på koordineringsmøter på følgende datoer: 29. mars, 10. mai og 21. august (kl.10.00-15.00). I tillegg forventes det at arbeidsgruppene spiller en aktiv rolle under årets Faget i Fokus (6. og 7. juni) som i sin helhet er viet stortingsmeldingen. Det innebærer blant annet at arbeidsgruppene skal lede workshops på sitt fagområde under konferansens andre dag.

Del II i dette mandatet angir fokusområdene for de enkelte arbeidsgruppene. Imidlertid er det enkelte aspekter som alle arbeidsgruppene må ta hensyn til i sitt arbeide. Disse er som følger:

- Domfelte/innsatte med liten eller ingen tilknytning til Norge
- Offerperspektivet
- Behovet for samarbeid mellom etater, instanser og organisasjoner

Mandat for arbeidsgruppe 1: Trender og utviklingstrekk nasjonalt og internasjonalt

Arbeidsgruppen skal se på følgende emner:

- Kriminalitet og samfunn. Kriminalpolitikken som en del av velferdspolitikken.
- Den internasjonale og nasjonale kriminalitetsutvikling.
- Internasjonaliseringens betydning i forhold for strafferettspleien.
- Kriminalitetsformer, kriminell atferd og kriminelle personer i et 10-15 års perspektiv. Kriminalisering og avkriminalisering/ fengsel eller annen form for reaksjon i lys av nevnte vurdering. Konsekvenser for samfunn og individ, av ulike straffegjennomføringspolitikk. Gruppen må særlig være oppmerksom på følgene av ny straffelov, både den vedtatte generelle delen og den spesielle delen som er i arbeid parallelt med meldingsarbeidet.
- Gruppen skal drøfte konsekvensene av antatte samfunns- og kriminalitetsutviklingen for kriminalomsorgen

Sammensetning

Leder Øystein Blymke, ekspedisjonssjef Analysestab, Justisdepartementet.

Eva Herbrandsen, KRIPOS, Knut Olsgaard, Politiavdelingen, Justisdepartementet, Ragnar Kristoffersen, Kriminalomsorgens Utdanningscenter, Leif Petter Olaussen, Institutt for kriminologi og Strafferett Universitetet i Oslo, Tor Tanke Holm, Politidirektoratet, Fengselsførstebetjent Elin Sørli, Ullersmo fengsel (KYs representant), Erik Nadheim, Kriminalitetsforebyggende Råd, representant fra SSB.

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 2: Verdigrunnlag, etikk og mål for kriminalomsorgen

- Arbeidsgruppen skal gjennomgå de kriminalpolitiske grunntankene som angår etikk og verdigrunnlag for kriminalomsorgen i forhold til formålet med straffen, som bl.a. er forankret i straffegjennomføringsloven, og foreslå en tekst som både ivaretar norsk tradisjon på området og de trendene som gjelder nasjonalt og internasjonalt.
- Fengsel og straffegjennomføring er en utfordring i forhold til bl.a. internasjonale menneskerettigheter. Arbeidsgruppen skal gjennomgå dette feltet og peke på de områdene som spesielt er utfordrende, herunder barn i fengsel og innsatte med annen kulturell bakgrunn enn etnisk norske, og belyse kunnskapen på området. Teksten skal ivareta samfunnsmessige hensyn, hensynet til enkeltindividet - både gjerningsmann og offer, og overordnede internasjonale overenskomster som Norge er forpliktet av; FNs menneskerettighetserklæring, Den europeiske menneskerettighetskonvensjon, FNs menneskerettighetskonvensjon, Europarådets torturovervåkningskomité (CPT) og Europeiske fengselsregler.
- Kriminalomsorgen har alltid hatt og vil alltid stå overfor etiske dilemmaer når man skal gjennomføre straff. Arbeidsgruppen skal se på internasjonal og nasjonal praksis og forskning som er gjort på området og forslå tilnærminger til dilemmaer som har allmenn karakter. I dette ligger også alle rettigheter og velferdstiltak som angår alle parter i en straffegjennomføring – offer, innsatte, pårørende, tjenestemenn, den enkelte enhet, kriminalomsorgen og samfunnet.
- Arbeidsgruppen skal drøfte forutsetninger som må ligge til grunn for påvirkningsarbeidet i kriminalomsorgen i forhold til de forutsetninger som gjelder for behandling, både når det gjelder roller og kvalifikasjoner for de som leverer tjenestene og mottakernes rettigheter.
- Arbeidsgruppen skal gjennomgå arbeider som er gjort i forbindelse med Restorative Justice tankegangen og påpeke det etiske og verdimessige grunnlaget for å gi større vekt til offerperspektivet, spesielt angående slikt arbeid i fengsel og friomsorg. Også etiske dilemmaer i kriminalomsorgsarbeidet i denne forbindelse må tydeliggjøres.
- Forsoningstanken omhandler forholdet mellom gjerningsmann og offer, men også forholdet gjerningsmannen har til straffen og samfunnet. Disse sidene inneholder moralske utfordringer for et system som fratrukker mennesker friheten, men som også skal bidra til å tilbakeføre lovlydige mennesker til samfunnet. Aksept og forsoning er vesentlig for å kunne gjøre noe med egen kriminalitet og for å kunne leve som lovlydig borger. Arbeidsgruppen skal belyse dette perspektivet i sammenheng med offerrollen og formålet med straffegjennomføringen.
- Arbeidsgruppen skal se på og omtale de moralske og etiske utfordringene som ligger i at andre enn det offentlige har oppgaver innenfor kriminalomsorgen eller deler av kriminalomsorgen.
- Arbeidsgruppen skal se grunnleggende verdier, etiske utfordringer og formålet med straffen i et samspill med samfunnsansvaret som straffegjennomføring innebærer. Det omhandler samfunnets ansvar for straffegjennomføring ved bruk av fengsel og

fromsorg, samfunnets behov for sikkerhet, samfunnets forventning om rehabilitering, straffedømtes behov for rehabilitering, det offentliges ansvar for en human straffegjennomføring der verken individ eller samfunn skades, drift av kriminalomsorgen i samfunnets interesse og samfunnets ansvar for enkeltmennesket, familier, grupper og lokalsamfunn, både når det gjelder sikkerhet og rehabilitering. I en slik sammenheng skal likhetsprinsippet og behovet for differensiering, både samfunnets og individets, vektlegges.

Sammensetning

Leder Egil Larsen, Kriminalomsorgens Utdanningscenter (KRUS)

Kirsti Nymo, KRUS, Gunnar Hansen, Sorenskriver Brandbu, Paul Leer Salvesen alternativt Erik Stabrun, Solbakk (medisinsk etikk), Helge Svare (filosofihistorie), verneombud Sven Slettedal, Kristiansand fengsel, Lars Gunnar Lingås, Høgskolen i Vestfold (repr. for FO), fengselsbetjent Anne P. Rørvik, Ringerike fengsel (repr. fra NFF), prosjektleder Vegard Karlsen, Oslo fengsel (repr. for KY)

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 3: Framtidens straffereaksjoner og –former

- Norge er blant de land som har de laveste fengslingstallene i hele verden. Det er et ønske å beholde og utvide denne statusen. Dette målet kan oppnås på to ulike måter:
 1. ved å begrense tilstrømmingen til fengslene, og
 2. ved å begrense tiden en fengselsdømt faktisk tilbringer i fengselet, det vil si fremskynde tidspunktet for overføring til en form for soning utenfor fengselet eller for løslatelsen så mye som er forsvarlig ut ifra den gjeldende rettsoppfatningen.
- Forutsatt at kriminalitetsbilde, kriminalitetsdefinisjon, oppklaringsprosent og domstolenes generelle vurderinger av straffbare forhold ikke endrer seg på dramatisk vis, innebærer punkt 1 at det skal utredes hvilke alternativer til ubetinget fengselsstraff som kan brukes.

Punkt 2 innebærer i de fleste tilfellene at kriminalomsorgens administrasjon bruker den myndighet den har fått av lovgiver til å endre fengselsstraffens gjennomføringsmåte. Arbeidsgruppen skal vurdere om og i så fall hvordan og i hvilken grad denne adgangen bør utvides, og drøfte eventuelle forslag i lys av prinsippet for maktfordeling mellom domstol og forvaltning.
- Etablering av flere alternativer til ubetinget fengsling kan inndeles i tre kategorier:
 - a. utvidelse av alternativer som vi allerede disponerer i dag,
 - b. introduksjon av alternativer som er i bruk andre steder og
 - c. utvikling og introduksjon av helt nye straffealternativer
- Av disse grunnene består arbeidsgruppens hovedoppgave i å kartlegge og utrede alternativkombinasjonene: 1a, 1b, 1c, 2a, 2b og 2c, og komme med forslag om utvidelse eller introduksjon av disse tiltakene. Eventuelt nødvendige lovendringer bør også tas i betraktning.
- Arbeidsgruppen skal ta hensyn til det gjeldende lovverket og til de faglige og politiske retningslinjer som fremkommer i blant annet ”Strategi for faglig virksomhet”, Stortingsmelding nr. 20 (2005-2006) om ”Alternative reaksjoner overfor unge lovbrytarar”, og Soria Moria erklæringen, kapittel 16.
- Arbeidsgruppen skal ta hensyn til den forventede reaksjon i samfunnet.
- Arbeidsgruppen må se hen til tilstøtende tema som utredes av arbeidsgruppe 4 (Innholdet i varetekt og straffegjennomføring) og 5 (Tilbake til samfunnet). Det legges særlig vekt på hvilke kvalitetskrav som må stilles til innhold i tidlige stadier av soningen for at progresjon med stor grad av frihet anses forsvarlig.

Sammensetning

Leder Gerhard Ploeg, Kriminalomsorgsavdelingen, Justisdepartementet

Thomas Uglevik, Institutt for kriminologi og strafferett, UiO, Elin Riise, Friomsorgen Hedmark og Oppland, Stig Nesvik, ANA, Justisdepartementet, Nina Berger, Friomsorgsleder i Vestfold, verneombud Oddbjørn Larsen, Moss fengsel, Sita Grepp, Nordland friomsorgskontor (repr. for FO), Karin Aaland, Friomsorgen i Akershus, fengselsbetjent Ann Heidi Moe, Bredtveit fengsel (repr. for KY).

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 4: Innholdet i varetekt og straffegjennomføringen

Arbeidsgruppen skal:

- beskrive hvordan kriminalomsorgen skal sikre at alle (flest mulig) straffedømte kommer bedre ut av straffen.
- beskrive hvordan daglig aktivitet og hverdagskvalitet bør gjennomføres i alle ledd av straffegjennomføringen og varetekten.
- omtale hvordan progresjonssoning gjennomføres for straffedømte med korte og lange dommer.
- drøfte kontaktbetjentrollen.
- drøfte hvordan straffens innhold kan baseres på beste praksis i Norge med støtte fra internasjonal forskning og litteratur. Gi referanser og begrunne hvorfor dette er relevant for en fremtidig kriminalomsorg
- redegjøre for de kriminogene faktorene og hvordan de skal imøtekommes med ulike tiltak.
- beskrive og gi eksempler på risiko, behov og responsivitetprinsippene.
- drøfte og begrunne hensikten med residivmåling.
- forklare hvordan kriminalomsorgen skal redusere tilbakefall til ny kriminalitet.

Sammensetning

Leder Rune Fjeld, Kriminalomsorgsavdelingen, Justisdepartementet.

Trond Danielsen, KRUS, Tore Råen, Pål Grav, Nordland friomsorgskontor, Bente Scheel, region nordøst, Nina Strømmen, NAV, Bjørn Andersen, fengselsundervisningen Ullersmo fengsel, verneombud Terje Haugan, Hof fengsel, Mimmi Kvisvik (fellesorganisasjonen sentralt), fengselsinspektør Tom Eberhart, Oslo fengsel (repr. for NFF), fengselsbetjent Marianne Volden, Trondheim fengsel (repr. for KY), psykolog fra Norsk Psykologforening.

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 5: Tilbake til samfunnet

Hva vil en ”tilbakeføringsgaranti kunne bestå av?

- Hva kan og skal garantien bestå av ved løslatelse: bolig, arbeid, skole, behandling, fritidsnettverk, uføretrygd?
- Hvem skal den gjelde- alle fanger, spesielle grupper av fanger?
- Når skal arbeidet med innholdet i garantien begynne i soningsforløpet?

Arbeidet med denne delen av mandatet må ta utgangspunkt i:

- tilgjengelig tilbakefallsstatistikk for de forskjellige grupper av straffedømte
- alle de bindende dokumenter som allerede regulerer mye av det som må ligge i en slik ”garanti”
- forskning som har løslatelsesproblematikk som hovedanliggende
- eventuelle slike garantier i andre land

Tilbakeføringsgaranti – rett og plikt

- Skal en ”tilbakeføringsgaranti” være en lovbestemt rett for fanger og friomsorgsklienter?
- Hvilke etater/virksomheter skal i så fall få en lovpålagt plikt/ansvar for å kunne følge opp de løslattes behov?
- På hvilken måte vil dette kunne kritiseres med utgangspunkt i andre svakstilte grupper utenfor kriminalomsorgen som *ikke* får noen garanti?

Organisatoriske utfordringer

- Hvem skal ha ansvaret for arbeidet fram mot løslatelse i fengslet?
- I hvilken grad skal og må eksterne etater inn i kriminalomsorgen for å kunne samhandle med domfelte, kriminalomsorgen og andre etater om løslatelsesopplegget?
- Hva kreves av stillinger i fengslet og i eksterne etater?
- Hva vil kreves av lokaler og utstyr, avhengig av hvilken modell en velger

Juridiske utfordringer

- Gitt at forvaltningssamarbeidspartnere bør ha en plikt til å samarbeide med Kriminalomsorgen om løslatelsesopplegg, hvilke regel og lovendringer vil det så kreve?

Kostnader

- Estimerer for hva en slik garanti vil koste
- Estimerer for hva en vil spare om det lykkes

Generelt

Arbeidsgruppen må skue hen til tilstøtende tema som utredes av arbeidsgruppe 3 og 4.

Sammensetning

Leder Inger Marie Fridhov, Kriminalomsorgsavdelingen, Justisdepartementet. Mari Romald, HOD, Per Sigurd Våge, region vest, Doris Bakken, Østensjø overgangsbolig, Torfinn Langelid, Fylkesmannen i Hordaland, Marit Øyestad, Hassel fengsel og Hege Kongerud, repr. Tog, Oslo fengsel. Kim Helene Olsen, ND Oslo (repr. fra FO), Håkon Mjelde, Bergen fengsel (repr. for NFF), Sven Erik Rath, Bastøy fengsel (repr. fra KY).

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 6: Kunnskapsbasert kriminalomsorg

Kriminalomsorgens virksomhet skal være kunnskapsbasert. Dette innebærer at man har oversikt over internasjonal og nasjonal forskning og at man tar utgangspunkt i denne viten når man iversetter tiltak innen straffegjennomføring.

Arbeidsgruppen skal se på følgende emner:

- Eksisterende forskning
Arbeidsgruppen skal gjennomgå eksisterende forskning (norsk og internasjonal) knyttet til kriminalitet, straff, straffegjennomføring og konsekvenser av straffegjennomføring med tanke på å kunne beskrive hovedtendensene i forskningen. Videre skal den ta for seg forskning på fengselsstraff og annen type straffegjennomføring.
- Levekår
Arbeidsgruppen skal ta for seg forskning som angir hvem som dømmes til straff generelt og hvem som dømmes til fengselsstraff i Norge spesielt. I denne sammenheng er det viktig å ta for seg levekårsundersøkelser.
- What works
Arbeidsgruppen skal gjennomgå den såkalte "What Works" forskningen og internasjonal forskning på programvirksomhet og endringstiltak i kriminalomsorgen.
- Rus, vold og sedelighetsproblematikk
Mange innsatte i norske fengsel har rusproblemer – så mye som 60%. Det er derfor viktig å få en oversikt på hva forskning sier i forhold til hvilke problemer denne gruppen innsatte har og hvilke tiltak som er nyttig i forhold til rusmisbrukere. Likeledes er det viktig å få frem forskningsresultater ifht vold og sedelighet – både ifht årsaker og behandlingstiltak. Det er viktig å se på hvilke tiltak som ser ut til å ha virkning i institusjon.
- Behov for fremtidig forskning
Arbeidsgruppen skal vurdere behovet for fremtidig forskning i kriminalomsorgen. Herunder skal man drøfte hvilke faktorer og kategorier av tiltak som det er viktig å kartlegge og registrere (dokumentere) for å kunne foreta effektstudier. Arbeidsgruppen bør utrede hva fremtidig forskning skal fokusere på - hvilken viten som etterspørres og hvem som skal foreta denne forskningen.
- Fremtidig behov for kompetanse
Arbeidsgruppen skal vurdere behovet for fremtidig kompetanse hos medarbeidere i kriminalomsorgen. Dette gjelder både fengselsbetjenter, verksbetjenter og friomsorgsmedarbeidere. Fremtidig kompetanse vil henge sammen med hva eksisterende forskning viser av tendenser. Disse tendensene bl.a. i levekårsforskning vil angi hva som kreves av kompetanse av våre forvaltningssamarbeidspartnere. Arbeidsgruppen skal drøfte tilsattes rolle i den fremtidige kriminalomsorgen. Drøftingen bør ta for seg dilemmaet mellom kontroll og rehabilitering.
- Utdanningsspørsmålet
Arbeidsgruppen skal gjennomgå de eksisterende utredningene siden NOU 1984 nr 2: "om utdanning for arbeid i kriminalomsorgen" og frem til i dag. Arbeidsgruppen skal

vurdere ulike modeller og anbefale hvilken type utdanningsinstitusjon som skal ivareta utdanningen for kriminalomsorgsansatte.

Sammensetning

Leder Øyvind Alnæs, Bastøy fengsel/Kriminalomsorgsavdelingen, Justisdepartementet
Janne Helgesen, KRUS, Knut Papendorf, Inst. for kriminologi og strafferett, UiO, Inger Valle, Friomsorgskontoret i Hordaland (repr. for FO), Geir Bjørkli (NFF), Geir Eskeland, KRUS (KYs repr.), Annette Sund, KRUS (Utdanningsforbundet)

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 7: Sikkerhet

Sikkerhetsarbeidet i kriminalomsorgen skal bidra til trygghet for innsatte, domfelte, tilsatte og samfunnet. Sikkerhetsmessige vurderinger skal ligge til grunn for de fleste aktiviteter i kriminalomsorgen. Målet er å etablere et hensiktsmessig sikkerhetsnivå som bidrar til alle kriminalomsorgens målsettinger samtidig som organisasjonen opprettholder nødvendig grad av tillitt blant allmennheten.

Arbeidsgruppen skal se på følgende emner:

- **Samfunnssikkerhet**
Arbeidsgruppen skal kartlegge trender og besøke internasjonale kontakter for å kunne drøfte samfunnssikkerhetens betydning. Gruppen skal drøfte enhetenes fremtidige rolle og ansvar i dette perspektivet.
- **Risikoakseptnivåer**
Arbeidsgruppa skal beskrive mulige risikoakseptnivåer i kriminalomsorgen. Målsettingen er å skape en bred politisk aksept for graden av risiko. Gruppen skal drøfte hvilke kriterier som kan benyttes og foreslå hvordan dette kan gjøres.
- **Virkemidler**
Som en naturlig følge av at man har identifisert risiko og har vurdert hvilken grad av risiko man vil akseptere, vil det være nødvendig å vurdere hensiktsmessige tiltak for eventuelt å redusere risikoen. Gruppen står i denne sammenheng fritt til å foreslå virkemidler. Virkemidlene skal imidlertid vurderes i forhold til:
 - hvilken risiko tiltaket er ment å redusere og graden av forventet effekt på risikoen
 - hvilke ressurser vil tiltaket kreve?
 - hvilken effekt vil tiltaket ha på øvrige sikkerhetsmessige forhold? Herunder vurdering av tiltakets effekt på både innsattes, domfeltes, tilsattes og samfunnets trygghet.
 - i hvilken grad har tiltaket effekt på andre forhold ved kriminalomsorgens virksomhet? Særlig viktig er det å få vurdert tiltakets betydning for innholdet i soningen.

Sammensetning

Leder Finn Grav, Kriminalomsorgsavdelingen, Justisdepartementet.

Jens Thorstensen, KRUS, Torill Anne Holsvik Høyem, region nord, Sigbjørn Hagen, region sør, Kripas alternativt POD, verneombud Roar Andre Brenne, Ullersmo fengsel, regiontillitsvalgt Kay Oliver Næss, region Nordøst (for NFF), fengselsbetjent Knut Morten Johansen, Skien fengsel (for KY), Hans-Gunnar Stey, ND Oslo, Jan Inge Helgheim, KOA, Jan Hovden, NTNU.

Frist for levering av sluttrapport: 1. september 2007

Mandat for arbeidsgruppe 8: Organisering

Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i de overordnede prinsipper og formål som gjelder for kriminalomsorgen slik de fremgår i sentrale styringsdokumenter. I tillegg skal arbeidsgruppen ta hensyn til de anbefalinger som kommer som resultat av de øvrige arbeidsgruppene i meldingsarbeidet. Temaer som skal berøres, er behovet for politisk styring, samfunnets sikkerhet, rettssikkerhet for domfelte, hvordan sikre en god etatsledelse, behovet for faglig uavhengighet, kvalitetssikring og tilsyn, samarbeid mellom fengsel og friomsorg, samarbeid i justissektoren og tverrfaglig samarbeid herunder forvaltningssamarbeidet. Arbeidsgruppen skal gi en framstilling av hvilke utviklingstrekk som har vært gjeldende for direktoratsfunksjonen i forvaltningen de siste tiårene, og hvilke funksjonsalternativer som vil være aktuelle for et eventuelt utskilt direktorat i kriminalomsorgen.

Arbeidsgruppen skal blant annet med utgangspunkt i prinsippene nedenfor gi en anbefaling om dagens organisering av kriminalomsorgen ansees som hensiktsmessig eller om gruppen vil anbefale en alternativ organisasjonsmodell/modeller. En eventuell skissering av alternativ modell/modeller skal være på et overordnet og generelt plan. Arbeidsgruppen skal presentere ulike hensyn som taler for/mot eventuelle modeller som presenteres. Kostnadseffektivitet skal være en sentral premiss ved vurderingen av hvilken organisasjonsmodell/modeller som er hensiktsmessig.

- Politisk styring.
Arbeidsgruppen skal vurdere organisering av kriminalomsorgen i lys av behovet for politisk styring av straffegjennomføringspolitikken.
- Samfunnets sikkerhet
Arbeidsgruppen skal vurdere organisering av kriminalomsorgen i lys av behovet for å ivareta samfunnets sikkerhet på en best mulig måte. Kriminalomsorgen fatter i det daglige en rekke beslutninger, blant annet i medhold av straffegjennomføringsloven, som har stor betydning for samfunnssikkerhet. Dette gjelder spesielt i forhold til innsatte med lange fengselsstraffer, innsatte knyttet til alvorlig organisert kriminalitet og forvaringsdømte. Arbeidsgruppen skal vurdere organisering av kriminalomsorgen i forhold til ledelsens behov for innsikt og kontroll i denne type saker. Spesielt skal dagens system med stor grad av desentralisering av myndighet til lokalt nivå vurderes i forhold til sikkerhetsperspektivet.
- Rettssikkerhet for domfelte og innsatte
Arbeidsgruppen skal vurdere organisering av kriminalomsorgen i forhold til å oppnå en best mulig rettsikkerhet for domfelte og innsatte. Straffegjennomføringslovens regler er i stor grad skjønnsmessig utformet, og mange vedtak er av sterkt inngripende karakter. Dette gjelder for eksempel vedtak om prøveløslatelse. Hvilken type organisering ivaretar på en best mulig måte likebehandling og muligheter for en progresjonsrettet straffegjennomføring (utslusing)? Herunder bør det vurderes hva som er en hensiktsmessig organisering av klagesaksbehandlingen for å oppnå en mest mulig likeartet praksis og en effektiv saksavvikling.
- Etatsledelsen
Arbeidsgruppen skal vurdere hvordan kriminalomsorgen bør være organisert for å ivareta en enhetlig etatsledelse, sikre en enhetlig straffegjennomføringspolitikk,

profilere kriminalomsorgen utad på en god måte og best mulig utnytte kriminalomsorgens ressurser.

- **Kvalitetssikring og tilsyn med kriminalomsorgen**
KSF og kriminalomsorgens regioner har i dag et overordnet tilsynsansvar for virksomheten i kriminalomsorgen. Arbeidsgruppen bes vurdere hvordan en bør være organisert for å sikre en best mulig kvalitetssikring av innholdet i straffegjennomføringen. Dette bør blant annet vurderes i forhold til anbefalingene fra arbeidsgruppen som vurderer innholdet i varetekt og soning. Det er i dag etablert tilsynsråd knyttet til hver enkelt region som består av representanter utenfor kriminalomsorgen. Arbeidsgruppen bes vurdere om det er hensiktsmessig å etablere et tilsynsorgan uavhengig av kriminalomsorgen slik som det er gjort i helsevesenet, eller om det er tilstrekkelig å ha et system med tilsynsråd som i dag, eventuelt om tilsynsrådene mandat burde endres. Etableringen av et eventuelt tilsynsorgan bør vurderes i lys av Norges internasjonale forpliktelser.
- **Samarbeid mellom "fengsel" og "friomsorgen"**
Et viktig formål med regionaliseringen av kriminalomsorgen var å slå sammen fengselsvesenet og friomsorgen under en felles ledelse regionalt for å styrke "friomsorgens" identitet som gjennomføringsetat for straff. Friomsorgen gjennomfører i dag blant annet samfunnsstraff og har utviklet seg til å bli en svært viktig bidragsyter i ved straffegjennomføringen. Friomsorgen antas å få en stadig viktigere rolle fremover. Arbeidsgruppen bes vurdere om det er organisatoriske endringer som kan foretas med tanke på et smidig samarbeid om domfelte på alle stadier i soningen.
- **Samarbeid på tvers av justissektoren og med andre etater/sektorer**
Arbeidsgruppen skal vurdere organisering i forhold til behovet for samarbeid med justissektoren for øvrig og forvaltningssamarbeidspartnerne. Ved vurderingen skal det ses hen til organiseringen av viktige samarbeidspartnere som eksempelvis politiet og helsevesenet. Herunder bør det vurderes om det er hensiktsmessig med samme distriktsinndeling i kriminalomsorgen som de viktigste samarbeidspartnerne.

Sammensetning

Leder Sissel Kofoed, Kriminalomsorgsavdelingen, Justisdepartementet

Arnfrid Arthur, KOA, Per Hvattum, PAA, Are Høidal, Oslo fengsel, Mette Salicath (hovedvernombudet), Rita Bråthen (NFF), Tore Leirfall, Ullersmo fengsel (KY), Njål Grimstad, Oslo friomsorgskontor (repr. for FO), ekstern konsulent/medlem med fagområde organisasjonsendring, repr. fra etatsledelsen.

Frist for levering av sluttrapport: 1. november 2007